

ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

ROK ZAŁOŻENIA 1905

ZARZĄD GŁÓWNY

00-389 Warszawa, ul. Smulikowskiego 6/8
tel. (22) 318 91 00, 318 92 17, fax (22) 318 92 19
www.znp.edu.pl e-mail: znp@znp.edu.pl

Protest włoski

**czyli co należy do Twoich obowiązków,
a czego nie musisz robić w ramach swojego czasu pracy**

Materiał Zarządu Głównego ZNP
październik 2019 r.

We wrześniu 2019 roku Związek Nauczycielstwa Polskiego przeprowadził ankietę wśród członków i członkiń ZNP, w której poprosił o wypowiedzenie się, za jaką formą kontynuowania akcji protestacyjnej się opowiadają, w związku z tym, że trwa spór zbiorowy wszczęty przez Związek a akcja strajkowa została jedynie zawieszona.

55,3 proc. respondentów opowiedziało się „za niewykonywaniem pozastatutowych zadań w swojej szkole/przedszkolu/placówce”. Umownie nazwaliśmy tę formę akcji protestacyjnej **PROTESTEM WŁOSKIM**. Za wznowieniem strajku ogólnopolskiego było natomiast 18,6 proc. odpowiedzi.

Udział w tym proteście jest indywidualną decyzją nauczyciela/nauczycielki. Nie wymaga wpisywania się na listę strajkujących, jak w kwietniu. Chodzi w nim przede wszystkim o pokazanie, jak wiele rzeczy nauczyciele wykonują zwyczajowo, choć nie należą one do ich obowiązków oraz o przestrzeganie przepisów dotyczących czasu pracy nauczycieli.

Jeśli jesteś zainteresowany / zainteresowana tą formą protestu w ramach walki o wzrost wynagrodzeń pracowników oświaty i prestiż naszego zawodu, z niniejszego materiału dowiesz się również **co należy do Twoich obowiązków, jako nauczycielki/nauczyciela i z jakich przepisów to wynika, a także czego, w ramach swojego czasu pracy nie musisz robić tak, aby Twoje postępowanie było zgodne z przepisami prawa.**

Chcemy pokazać, jak wiele robimy jako nauczyciele za niewielkie pieniądze, odczarować mit pracy postrzeganej tylko i wyłącznie przez pryzmat pensum, uświadomić społeczeństwu wszystkie zadania, jakie wykonujemy, pracując w szkole czy przedszkolu. I wspierać się wzajemnie w egzekwowaniu naszych praw pracowniczych!

Ważne jest więc, by znać prawo i wiedzieć, które zadania zlecane przez dyrektora nie należą do naszych obowiązków (jak np. dokonywanie wewnętrznej ewaluacji szkoły, spisywanie wyposażenia sali lekcyjnej), albo za które możemy domagać się wynagrodzenia (np. za godziny nadliczbowe przepracowane w czasie kilkudniowej wycieczki szkolnej). Warto znać swoje prawa i je egzekwować (np. prawo do 11-godzinnego odpoczynku w czasie szkolnych wycieczek).

Udział w proteście można zmanifestować także poprzez noszenie przypinek o proteście, czy wywieszenie plakatów w szkołach, przedszkolach i placówkach (wszystkie grafiki są umieszczone na stronie www.znp.edu.pl w dziale „Do pobrania – materiały graficzne”, można je obrać i wydrukować).

Natomiast oddziały ZNP otrzymają wzór pisma do dyrektora szkoły/przedszkola/placówki w sprawie przestrzegania przepisów dotyczących czasu pracy nauczycieli w danej placówce.

Spis treści:

1. Czas pracy nauczycieli
2. Co składa się na czas pracy nauczyciela?
3. Co nie należy do obowiązków?
4. Przekroczenie norm czasu pracy
5. Omawiamy cztery przykłady
6. Uchwała Zarządu Głównego ZNP nr 34/2019 z dnia 22 października 2019 r.

1. Czas pracy nauczycieli

Czas pracy nauczyciela określony jest w art. 42 Karty Nauczyciela. Jest to regulacja różniąca się od przepisów Kodeksu pracy, dlatego też warto zapoznać się z poniższymi informacjami, które omawiają przedmiotową kwestię.

Zgodnie z przepisami Karty Nauczyciela, **czas pracy nauczyciela nie może przekraczać 40 godzin tygodniowo**¹. Ustawa ta wprowadza zatem tygodniową normę czasu pracy nauczyciela, podobnie, jak czyni to Kodeks pracy². W przeciwieństwie do przepisów Kodeksu, Karta Nauczyciela regulując czas pracy nauczycieli, nie określa jednak dobowej (dziennej) normy czasu pracy. Oznacza to, że nauczyciel może wykonywać czynności mieszczące się w czasie pracy w wymiarze większym, niż 8 godzin na dobę.

Skutkiem takich zapisów ustawowych jest to, że **o przekroczeniu norm czasu pracy możemy mówić wówczas, gdy wykonanie wszystkich czynności mieszczących się w ramach stosunku pracy nauczyciela, zajęły nauczycielowi więcej, niż 40 godzin w tygodniu.**

Warto również zwrócić uwagę na fakt, że przepisy Karty Nauczyciela nie posługują się pojęciem użytym w Kodeksie pracy wskazującym, że czas pracy nie może przekraczać **przeciętnie 40 godzin w przyjętym okresie rozliczeniowym**. Wynika z tego, że czas pracy nauczyciela rozliczany jest w okresach tygodniowych i nie sposób „wytłumaczyć” przekroczenia tygodniowej normy czasu pracy w jednym tygodniu tym, że w kolejnym tygodniu nauczyciel na pracę poświęcił mniej niż 40 godzin. Innymi słowy wykonywanie pracy

¹ art. 42 ust. 1 Karty Nauczyciela

² art. 129 § 1 Kodeksu pracy

w danym tygodniu w wymiarze większym, niż 40 godzin będzie stanowiło przekroczenie normy czasu pracy.

Dla wyjaśnienia konsekwencji przekroczenia normy czasu pracy nauczyciela konieczne jest wyjaśnienie, **jakie obowiązki nauczyciel obowiązany jest realizować w ramach swojego czasu pracy.**

2. Co składa się na czas pracy nauczyciela?

Katalog obowiązków zawodowych nauczyciela określa art. 6 oraz art. 42 ust. 2 Karty Nauczyciela, a także art. 5 ustawy Prawo oświatowe. Jest to katalog zamknięty.

Nauczyciel obowiązany jest:

- 1) rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę;
- 2) wspierać każdego ucznia w jego rozwoju;
- 3) dążyć do pełni własnego rozwoju osobowego;
- 4) doskonalić się zawodowo, zgodnie z potrzebami szkoły;
- 5) kształcić i wychowywać młodzież w umiłowaniu Ojczyzny, w poszanowaniu Konstytucji Rzeczypospolitej, w atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka;
- 6) dbać o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich zgodnie z ideą demokracji, pokoju i przyjaźni między ludźmi różnych narodów, ras i światopoglądów;
- 7) w działaniach dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych kierować się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie, postawą moralną i obywatelską, z poszanowaniem godności osobistej ucznia.

Punktem wyjścia dla omówienia elementów czasu pracy nauczyciela i konkretnych obowiązków, jakie nauczyciel winien realizować w ramach swojego czasu pracy, jest art. 42 Karty Nauczyciela, który zawiera katalog tych obowiązków.

Art. 42 Karty Nauczyciela

W ramach czasu pracy, który w przypadku nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć nie może przekraczać 40 godzin na tydzień, jest on obowiązany realizować:

- I. zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, w wymiarze określonym w art. 42 ust. 3 lub ustalonym na podstawie art. 42 ust. 4a albo ust. 7;
- II. inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły, w tym zajęcia opiekuńcze i wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów;
- III. zajęcia i czynności związane z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym.

Pamiętajmy, że zaprezentowana powyżej standardowa lista obowiązkowych zadań nauczyciela zatrudnionego w publicznej szkole dla dzieci i młodzieży wynika z przepisów prawa. Poziom realizacji tych obowiązków podlega ocenie dokonywanej przez dyrektora szkoły, a ich zaniedbywanie może wiązać się z konsekwencjami natury porządkowej i dyscyplinarnej.

Ad I)

Zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz (art. 42 ust. 2 pkt 1 Karty Nauczyciela)

Prowadzenie zajęć określonych w arkuszu organizacji szkoły zgodnie z umówionym stanowiskiem. Przydzielonych zgodnie z umówionym stanowiskiem i funkcją:

- prowadzenie zajęć edukacyjnych
- prowadzenie zajęć wychowawczych
- prowadzenie zajęć świetlicowych
- wykonywanie zadań psychologa
- wykonywanie zadań pedagoga
- wykonywanie zadań doradcy zawodowego
- wykonywanie zadań terapeuty pedagogicznego
- wykonywanie zadań nauczyciela-bibliotekarza

- ponadto w szkole kończącej się maturą uczestniczenie w przeprowadzaniu części ustnej egzaminu maturalnego.

Ad II)

Inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły (art. 42 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela).

Prawo oświatowe określa kompetencje rady pedagogicznej w zakresie szkolnych statutów i planów pracy szkoły lub placówki. Rada pedagogiczna przygotowuje projekt statutu szkoły lub placówki, albo jego zmian. Jest to o tyle istotne, że w tym dokumencie określamy i przyjmujemy zajęcia i czynności, które realizowane są poza pensum i mieszczą się w ramach 40-godzinnego czasu pracy.

Pamiętajmy: zajęcia i czynności pozastatutowe są dodatkowo płatne.

Jeżeli w statucie rada pedagogiczna przyjmie zapisy dotyczące organizacji wycieczek lub zielonych szkół oznacza to, że ta forma pracy z uczniem jest realizowana przez szkołę.

Pamiętajmy: jako członkowie rady pedagogicznej powinniście mieć świadomość, że to od Nas, nauczycieli zależą regulacje zawarte w statutach. Mamy bowiem realny wpływ na ich kształt!

Przypominamy, że w szkolnych statutach i planie pracy szkoły określona jest część obowiązków nauczycieli, za które nie są oni odrębnie wynagradzani. Dlatego przeanalizujcie zapisy zawarte w tych dokumentach, szczególnie te odnoszące się do organizacji wycieczek szkolnych. Może warto je zmienić!

Inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły to m.in.:

- udział w organizacji i realizacji uroczystości, imprez lub wycieczek szkolnych
- przygotowywanie uczniów do udziału w konkursach, zawodach i olimpiadach
- realizacja innych projektów dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych
- sprawowanie opieki nad uczniami w czasie przerw śródlekcyjnych i podczas wszystkich innych zajęć zorganizowanych dla uczniów
- współpraca z innymi nauczycielami

- praca w organach szkoły (radzie pedagogicznej, radzie szkoły)
- praca w szkolnych komisjach i zespołach nauczycielskich (komisja egzaminacyjna, komisja stypendialna, komisja rekrutacyjna, zespół nadzorujący egzamin, inny zespół nauczycielski powołany w szkole)
- pełnienie dodatkowych funkcji w szkole (opiekun stażu, wychowawca klasy, opiekun samorządu szkolnego, koordynator szkolnego wolontariatu itp.)
- współpraca z rodzicami
- prowadzenie obowiązkowej dokumentacji.

Zasady wykonywania przez nauczycieli zajęć świetlicowych oraz zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Zgodnie z treścią art. 42 ust. 2d Karty Nauczyciela w ramach zajęć i czynności statutowych³, **nauczyciel nie prowadzi:**

- zajęć świetlicowych oraz
- zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Zajęcia świetlicowe i z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej powinny być traktowane tak jak zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz – o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 1 KN.

Prowadzenie zajęć świetlicowych:

W obecnym stanie prawnym, tj. po likwidacji tzw. godzin karcianych oraz w związku z treścią art. 42 ust. 2d KN, pracę nauczyciela na świetlicy powiązano z katalogiem zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz⁴ oraz z wyraźnie określonym pensum⁵. Oznacza to, że po nowelizacji pracy tej nie można traktować jako wykonywania innych zajęć i czynności wynikających z zadań statutowych szkoły.

Realizacja zajęć świetlicowych odbywa się w ramach zatrudnienia na stanowisku wychowawcy świetlicy – a więc w ramach obowiązkowego pensum zajęć, nie zaś zajęć statutowych.

³ art. 42 ust. 2 pkt 2 KN

⁴ jw.

⁵ art. 42 ust. 3 lp.6 KN

Opcjonalnie praca ta może być wykonywana w ramach godzin ponadwymiarowych – za dodatkowym wynagrodzeniem.

Prowadzenie zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej:

Kwestia prowadzenia zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej regulowana jest rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej⁶. Zgodnie z nim (§ 4 ust. 2), pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu, szkole i placówce udzielają uczniom nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści wykonujący w przedszkolu, szkole i placówce zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w szczególności psycholodzy, pedagodzy, logopedzi, doradcy zawodowi i terapeuci pedagogiczni.

W myśl tego rozporządzenia, w szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz przez zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów, a także w formie:

- klas terapeutycznych,
- zajęć rozwijających uzdolnienia,
- zajęć rozwijających umiejętności uczenia się,
- zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym,
- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu - w przypadku uczniów szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych,
- zindywidualizowanej ścieżki kształcenia,
- porad i konsultacji,
- warsztatów.

To oznacza, że zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej mogą być wykonywane przez nauczycieli. Po drugie, że w skład zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej wchodzi także zajęcia, które do tej pory wykonywane były jako zajęcia statutowe szkoły, a więc m.in. zajęcia wyrównawcze czy zajęcia rozwijające uzdolnienia.

⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 9 sierpnia 2017 r. ws. zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach

Pamiętajmy, że realizacja zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej przez nauczycieli (np. zajęcia wyrównawcze czy rozwijające uzdolnienia) powinna odbywać się w ramach obowiązkowego pensum zajęć, nie zaś zajęć statutowych. **Opcjonalnie praca ta może być wykonywana w ramach godzin ponadwymiarowych – za dodatkowym wynagrodzeniem.**

Zajęcia realizowane w ramach pomocy pedagogiczno - psychologicznej stosownie do postanowień Rozporządzenia ws. szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli⁷ - finansowane są ze środków przydzielonych przez organ prowadzący szkołę pod warunkiem zamieszczenia ich liczby w zatwierdzanym przez organ prowadzący szkołę arkuszu organizacji.

Dyrektor, który zamierza zorganizować takie zajęcia dla uczniów objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną, powinien uprzednio umieścić je w arkuszu organizacji lub jego aneksie i przedłożyć do zatwierdzenia organowi prowadzącemu!

Ad III)

Zajęcia i czynności związane z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym (art. 42 ust. 2 pkt 3 Karty Nauczyciela):

- czynności planistyczne i organizacyjne służące realizacji wszystkich obowiązków
- przygotowywanie się do zajęć
- sprawdzanie i analiza osiągnięć uczniów
- doskonalenie zawodowe.

Pamiętaj!

Nauczycielu, w ramach łączącego Cię ze szkołą stosunku pracy wykonujesz na co dzień wiele zadań, które wcale Cię nie obowiązują. Zadania nieobowiązkowe odrywają Cię od Twoich rzeczywistych obowiązków, utrudniają, a często uniemożliwiają rzetelną realizację zadań związanych z powierzonym Ci stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą. Dlatego warto przeanalizować zapisy zawarte w

⁷ § 17 ust. 1 pkt 8 oraz ust. 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia z 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli

szkolnych statutach. **Może warto je zmienić! Jako członkowie rady pedagogicznej mamy realny wpływ na ich kształt. Wszyscy!**

Temat ten jest szczególnie aktualny w szkołach ponadpodstawowych, ponieważ do 30 listopada br. rady pedagogiczne zobligowane są do przygotowania i uchwalenia nowych statutów.

3. Co nie należy do obowiązków?

Nauczycielu, pamiętaj! Realizacji niektórych zadań nie można od Ciebie żądać.

Nie jest Twoim obowiązkiem m.in. (jest to katalog otwarty):

- bezpłatne prowadzenie kół zainteresowań (w sytuacji, kiedy obowiązek ich prowadzenia nie wynika ze statutu lub nie wynikają one z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej)
- sobotni wyjazd na konkurs z uczniami (bez delegacji służbowej)
- sporządzanie sprawozdań z pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej
- dokonywanie wewnętrznej ewaluacji szkoły
- pisanie i koordynowanie „projektów unijnych”
- sporządzanie inwentaryzacyjnego spisu z natury.

4. Przekroczenie norm czasu pracy

Niezależnie od formy, rodzaju i natężenia wykonywanej przez nauczyciela pracy - w każdej dobie przysługuje Ci prawo do co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku. Naruszenie tego prawa prowadzi do możliwości żądania od pracodawcy odszkodowania lub zadośćuczynienia.

Nauczycielu, jeżeli Twój łączny czas pracy w tygodniu przekroczy normę 40 godzin, np. przypadku wycieczki wielodniowej lub skumulowanego wykonywania innego rodzaju powierzonych obowiązków, przysługuje Ci wynagrodzenie z tytułu godzin nadliczbowych⁸.

⁸ art. 151 § 1 w zw. z art. 151¹ § 1 Kodeksu pracy

W przypadku pracy realizowanej w dniu wolnym od pracy (sobota, niedziela) – np. w przypadku wycieczki wielodniowej, wyjazdu na konkursy czy olimpiady - przysługuje Ci inny dzień wolny od pracy⁹, albo odrębne wynagrodzenie za każdą godzinę pracy obliczane jak za godzinę ponadwymiarową¹⁰.

5. Omawiamy cztery przykłady

Podkreślamy, że nauczyciel nie może być zobowiązany do wykonywania zajęć i czynności mieszczących się w kompetencjach dyrektora szkoły.

1. Ewaluacja

W myśl rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej¹¹, ewaluacja jest formą nadzoru pedagogicznego (przez pojęcie ewaluacji wewnętrznej należy rozumieć ewaluację przeprowadzaną przez dyrektora szkoły lub placówki). Natomiast zgodnie z ustawą Prawo oświatowe w ramach kompetencji dyrektora szkoły lub placówki mieści się m.in. sprawowanie nadzoru pedagogicznego.

Pamiętaj, że dokonywanie ewaluacji wewnętrznej, jako formy nadzoru pedagogicznego, stanowiącej wyłączną kompetencję dyrektora szkoły (w ramach określonych ustawą), nie może zostać zlecone nauczycielowi w ramach zajęć statutowych szkoły!

2. Inwentaryzacja

Obowiązek sporządzania inwentaryzacji mienia szkolnego wynika z ustawy o rachunkowości¹². Zakres obowiązków nauczycielskich nie obejmuje obowiązków wynikających z ustawy o rachunkowości. Ustawa ta w omawianym zakresie dotyczy zakresu

⁹ art. 42c ust. 3 KN

¹⁰ § 10 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy

¹¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego

¹² ustawa z 29 września 1994 r. o rachunkowości

obowiązków pracowniczych jedynie tych osób, którym powierzono sprawowanie pieczy nad powierzonym mieniem, na podstawie ustawy albo umowy.

Zgodnie ustawą o rachunkowości, odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości, a więc także obowiązku przeprowadzania inwentaryzacji¹³ ponosi kierownik jednostki. Kierownikiem szkoły jako samorządowej jednostki organizacyjnej jest dyrektor szkoły, który zgodnie z ustawą Prawo oświatowe kieruje działalnością szkoły oraz reprezentuje ją na zewnątrz. Tak więc to dyrektor szkoły, jako kierownik jednostki ponosi odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości określonych ustawą¹⁴. Kierownik jednostki może zlecić wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości określonych ustawą innym osobom, za ich pisemną zgodą, ale nie dotyczy to obowiązku przeprowadzenia inwentaryzacji w formie spisu z natury. Obowiązek przeprowadzenia inwentaryzacji w formie spisu z natury stanowi osobisty obowiązek kierownika jednostki, a więc w przypadku szkoły – jej dyrektora. Obowiązek ten wynika także z treści Prawa oświatowego¹⁵, zgodnie z którym, dyrektor szkoły wykonuje inne zadania wynikające z przepisów szczególnych – a więc m.in. z ustawy o rachunkowości.

Pamiętaj, że jako nauczyciel na gruncie obowiązującego prawa nie jesteś zobowiązany/a do wykonywania inwentaryzacji w ramach zatrudnienia nauczycielskiego!

3. Harmonogram dyżurów śródlekcyjnych

Zgodnie przepisami¹⁶ przerwy w zajęciach uczniowie spędzają pod nadzorem nauczyciela. Dyrektor, po zasięgnięciu opinii rady rodziców i samorządu uczniowskiego, ustala długość przerw międzylekcyjnych oraz organizuje przerwy w sposób umożliwiający uczniom spożycie posiłków na terenie szkoły lub placówki¹⁷. Dyrektor szkoły wykonuje również zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę lub placówkę¹⁸. Czyli organizacja harmonogramu dyżurów śródlekcyjnych, zapewniającego bezpieczeństwo uczniom w przerwach pomiędzy zajęciami

¹³ art. 4 ust. 3 pkt 3 tej ustawy

¹⁴ art. 4 ust. 5 tej ustawy

¹⁵ art. 68 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe

¹⁶ § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach

¹⁷ § 14 ust. 3 tego rozporządzenia

¹⁸ art. 68 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe

lekcyjnymi, mieści się w ogólnej kompetencji zarządczej dyrektora szkoły, jako kierownika zakładu pracy.

Pamiętaj, opracowanie harmonogramu dyżurów śródlekcyjnych dla nauczycieli, nie może być zlecane nauczycielom tej szkoły w ramach polecenia służbowego, jako forma realizacji czynności i zajęć statutowych szkoły, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 KN!

Zgodnie bowiem z treścią art. 42 ust. 2 pkt 2 KN zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły są zajęciami i czynnościami uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów. Tak więc są to zajęcia i czynności adresowane bezpośrednio do uczniów. Nie obejmują one wykonywanie prac zleconych przez dyrektora, które mieszczą się w zakresie ogólnej kompetencji dyrektora, dotyczącej zarządzania organizacyjnego szkołą.

Pamiętaj, że jako nauczyciel/ka w ramach wykonywania czynności statutowych szkoły masz obowiązek sprawować opiekę podczas przerw międzylekcyjnych, gdyż jest to praca realizowana na rzecz uczniów, ale nie masz już obowiązku sporządzania harmonogramu dyżurów dla wszystkich nauczycieli szkoły, gdyż jest to kompetencja dyrektora szkoły!

4. Wycieczki

W statucie szkoły lub placówki są określone zajęcia i czynności, które realizowane są poza pensum i mieszczą się w ramach 40-godzinnego czasu pracy.

Jeżeli w statucie rada pedagogiczna przyjmie zapisy dotyczące organizacji wycieczek lub tzw. zielonych szkół oznacza to, że ta forma pracy z uczniem jest realizowana przez szkołę. Nauczycielu, w tym wypadku pamiętaj o przepisach prawa regulujących zasady wyjazdów na szkolne wycieczki. Oto najważniejsze z nich:

- 1) Dyrektor szkoły wyraża zgodę na zorganizowanie wycieczki szkolnej poprzez zatwierdzenie karty wycieczki. Do karty dołączony jest wykaz uczniów biorących udział w wycieczce i pisemna zgoda rodziców dla dzieci niepełnoletnich biorących w niej udział.
- 2) Kierownika wycieczki i opiekuna wyznacza dyrektor szkoły spośród nauczycieli szkoły. Opiekunem może być pracownik niepedagogiczny szkoły. Zadania kierownika i opiekuna wycieczki zostały uregulowane w rozporządzeniu.

- 3) Zgoda dyrektora szkoły na zorganizowanie wycieczki udzielana jest w formie zatwierdzenia karty wycieczki.
- 4) Zatwierdzenie karty wycieczki jest poleceniem służbowym wyjazdu¹⁹.
- 5) **Nauczyciel powinien zażądać wydania delegacji służbowej** na piśmie (druk delegacji służbowej), jeżeli regulamin pracy taki obowiązek przewiduje.
- 6) Nauczycielowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową (delegacja służbowa).
- 7) Z tytułu podróży krajowej oraz podróży zagranicznej, odbywanej w terminie i miejscu określonym przez pracodawcę, **pracownikowi przysługują: diety oraz zwrot kosztów** - przejazdów (środek transportu właściwy do odbycia podróży krajowej, a także jego rodzaj i klasę, określa pracodawca), dojazdów środkami komunikacji miejscowej, noclegów, innych niezbędnych udokumentowanych wydatków, określonych lub uznanych przez pracodawcę odpowiednio do uzasadnionych potrzeb.
- 8) Wysokość diety wynosi 30 zł za dobę podróży. Należność z tytułu diet oblicza się za czas od rozpoczęcia podróży krajowej (wyjazdu) do powrotu (przyjazdu).
- 9) Sposób obliczenia diety:
 - jeżeli podróż trwa nie dłużej niż dobę i wynosi mniej niż 8 godzin - dieta nie przysługuje,
 - jeżeli podróż trwa od 8 do 12 godzin - przysługuje 50% diety,
 - jeżeli podróż trwa ponad 12 godzin - przysługuje dieta w pełnej wysokości,
 - jeżeli podróż trwa dłużej niż dobę, za każdą dobę przysługuje dieta w pełnej wysokości, a za niepełną, ale rozpoczętą dobę do 8 godzin - przysługuje 50% diety, ponad 8 godzin - przysługuje dieta w pełnej wysokości.
- 10) Dieta nie przysługuje jeżeli pracownikowi zapewniono bezpłatne całodzienne wyżywienie.
- 11) Kwotę diety zmniejsza się o koszt zapewnionego bezpłatnego wyżywienia, przyjmując, że każdy posiłek stanowi odpowiednio: śniadanie - 25% diety, obiad - 50% diety, kolacja - 25% diety.
- 12) Rozliczenia kosztów delegacji służbowej następuje nie później niż w terminie 14 dni od dnia jej zakończenia. Do rozliczenia kosztów podróży nauczyciel załącza dokumenty,

¹⁹ w rozumieniu art. 77⁵ § 1 Kodeksu pracy (delegacja służbowa)

w szczególności rachunki, faktury lub bilety potwierdzające poszczególne wydatki. Rozliczenie kosztów delegacji służbowej jest obowiązkiem pracodawcy.

13) W przypadku wycieczki wielodniowej - w każdej dobie przysługuje nauczycielowi prawo do co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku.

14) W przypadku wycieczki wielodniowej – jeżeli łączny czas pracy w tygodniu przekroczy normę 40 godzin, nauczycielowi przysługuje **wynagrodzenie z tytułu godzin nadliczbowych**²⁰.

15) W przypadku wycieczki wielodniowej realizowanej w dniu wolnym od pracy (sobota, niedziela) - **nauczycielowi przysługuje inny dzień wolny od pracy**²¹, albo odrębne wynagrodzenie za każdą godzinę pracy obliczane jak za godzinę ponadwymiarową²².

6. Uchwała Zarządu Głównego ZNP ws. kontynuowania akcji protestacyjnej

Uchwała nr 34/2019

Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego

z dnia 22 października 2019 r.

w sprawie kontynuowania Ogólnopolskiej Akcji Protestacyjnej Pracowników Oświaty

Działając na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 11 Statutu ZNP, Zarząd Główny ZNP postanawia:

§ 1

Kontynuować Ogólnopolską Akcję Protestacyjną Pracowników Oświaty rozpoczętą przez Związek Nauczycielstwa Polskiego na mocy § 3 uchwały nr 32/2018 Zarządu Głównego ZNP z dnia 18 grudnia 2018 r.

§ 2

Podtrzymać dotychczasowe postulaty płacowe.

§ 3

²⁰ art. 151 § 1 w zw. z art. 151¹ § 1 Kodeksu pracy

²¹ art. 42c ust. 3 KN

²² § 10 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy

Przypomnieć pracodawcom objętym sporami zbiorowymi wszczętymi w styczniu i lutym br., że zawieszenie strajku nie jest równoznaczne z zakończeniem sporów zbiorowych i że spory te są kontynuowane.

§ 4

1. Zobowiązać zarządy oddziałów ZNP do zintensyfikowania działań mających na celu wsparcie pracowników oświaty, którzy w związku z prowadzoną przez ZNP od dnia 15 października br. akcją informacyjną zgodnie z art. 100 § 1 Kodeksu pracy odmawiają wykonywania poleceń przełożonych:
 - 1) niewynikających ze stosunku pracy (poleceń wykraczających w sposób niezgodny z prawem poza umówiony rodzaj pracy i wynikający z niego zakres obowiązków),
 - 2) sprzecznych z przepisami prawa (np. poleceń obligujących wbrew przepisom prawa do pracy w czasie urlopu wypoczynkowego),
 - 3) niepozostających w związku ze stosunkiem pracy.
2. Zobowiązać zarządy oddziałów ZNP do udzielenia pomocy prawnej pracownikom oświaty, którzy nie otrzymali należnego wynagrodzenia za pracę ponadnormatywną (np. za pracę w godzinach nadwymiarowych i nadliczbowych w czasie wycieczek szkolnych, tzw. zielonych szkół, zawodów sportowych) i w związku z prowadzoną przez ZNP od dnia 15 października br. akcją informacyjną zamierzają wystąpić do pracodawców o wypłatę należnego im wynagrodzenia.

§ 5

Zobowiązać zarządy oddziałów ZNP do wystąpienia (na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 1 ustawy o związkach zawodowych) do pracodawców objętych ich działaniem o udzielenie szczegółowych informacji dotyczących warunków pracy, a zwłaszcza praktyki tych pracodawców w zakresie:

- 1) zlecenia pracy ponadnormatywnej i jej wynagradzania,
- 2) przestrzegania minimalnych dobowych i tygodniowych okresów odpoczynku,
- 3) wydawania poleceń, o których mowa w § 4 ust. 1.

§ 6

Upoważnić Prezydium Zarządu Głównego ZNP do prowadzenia i koordynowania działań ogniw ZNP w zakresie realizacji niniejszej uchwały.

§ 7

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

za Zarząd Główny ZNP
*Sławomir Broniarz /-/
Prezes ZNP*